

VĚSTNÍK

Č. 4 Školní rok 2002/03 – prosinec

Vážení a milí katecheté,

minule jsem se zmínil o světovém katechetickém sněmování, které se konalo začátkem října ve Vatikánu. O čem se tam vlastně jednalo? Oficiální referáty se věnovaly hlavně Katechismu katolické církve a Direktoriu pro katechezi. U katechismu se zdůrazňovaly dvě věci: teologické bádání bývá často velmi rozmělněné, a tím se ztrácí krása a bohatství celku. Proto uspořádané učení katechismu má dorovnat onu roztříštěnost.

Jako další se ozývaly prosby o větší šíření nového katechismu mezi lidmi a jeho hlubší poznávání. Jako tomu už bývá, vedle přednášek byl dán prostor i pro osobní rozhovory. Při nich se dalo vyptat různých lidí na různé problémy s katechezí. Podobně tomu bylo i při jednáních v jazykových skupinách.

Asi teď budu vypadat jako zarytý optimista, když řeknu, že ve srovnání se situací v evropských zemích si u nás s katechizací nestojíme zase tak nejhůř. V čem jsme například pozadu, jsou pomůcky pro katechezi. Na tom jsme podobně jako státy s katolickou nebo jazykovou menšinou. V čem se mi však zdálo, že se nám jakž takž daří, je poměrně systematická příprava a zejména osobní obětavé nasazení našich katechetů. Velkou devizou, jejíž hodnotu si možná neuvědomujeme, je také naše zkušenost s malými společenstvími. Rozhodně u nás obecně považujeme společně prožívaný čas ve společenství s dětmi a mládeží, a to často spontánně a neformálně, za něco důležitého pro katechezi i pro život. A to není zase tak málo!

Příště bych se s vámi rozdělil ještě o několik dalších zajímavostí. Pro tentokrát všem katechetům, laikům i kněžím: díky!

Žehná P. Jiří Kaňa

VZDĚLÁVÁME SE

Druhé přikázání

„Mezi slovy zjevení má jedno slovo zvláštní význam, je to slovo zjevující Boží jméno. (...) Dar jména náleží do řádu důvěrnosti a intimity. (...) Člověk je nezařadí mezi svá slova, pokud by jím nechtěl chválit, velebit a oslavovat“ (KKC 2143).

Druhé přikázání Desatera chránilo ve svém původním významu Hospodinovo jméno před znešváčením jeho užitím k zaklínacím praktikám a rituálům, jak byly v těch dobách obvyklé u okolních pohanských národů. To si možná umíme představit i dnes. Daleko více se ale musíme obávat jiných

Obsah čísla 4/02-03

Téma:

Desatero – 2. přikázání

- Vzděláváme se:
Druhé přikázání
(P. Petr Vrbický)
- Inspirace pro katechezi:
Nezneužiješ jména Hospodina, svého Boha
- Test znalostí:
Desatero – 2. přikázání
- Příběhů není nikdy dost:
Boží jméno
Pro koho
- Pedagogické okénko:
Komunikace s dospívajícími
- **Přílohy:**
- Kartičky pro chytré hlavičky:
13 Setníkův služebník
14 Uzdravení ochrnuhlého
15 Utištění bouře
16 Dcera Jairova
- Luštěnky a prac. listy:
Nezneužiješ Boží jméno
Tajemství Vánoc
Anežka (comiks)
- Pro mše s dětmi:
3. neděle adventní (B)
až neděle Křtu Páně
- Adventní příloha

forem porušení tohoto přikázání, majících svou příčinu v nadužívání slov vůbec. Druhé přikázání tedy chrání nejen Slovo Boží, ale i slovo lidské.

Už Malý princ věděl, že „řeč je pramenem nedorozumění“. A naše zkušenost k tomu dodává: slovo je mocná zbraň, slovem lze i zabít. Zřejmě i Ježíš naznačuje tento nový význam starého přikázání, když svým učedníkům přikazuje: „Ale já vám říkám: Vůbec nepřísahajte“ (Mt 5,34).

Základní význam druhého přikázání tedy směřuje k ochraně jména Božího, svatých osob a věcí. Kdesi v dávné minulosti leží kořeny zbožného zvyku vyjadřovat trvalý vztah k Bohu častým zbožným vyslovením jeho jména – dovoláním se k Němu samotnému. Co bylo kdysi svědectvím hluboké víry, je dnes bezduchým žvaněním, svědectvím malověrnosti a neúcty. Je-li Bůh člověku jen trochu Bohem živým a vznešeným, pak svým vyjadřováním nebude všem kolem signalizovat, že buď on sám před Bohem žádnou posvátnou úctu nechová, nebo že nechová žádnou úctu ani k sobě samému: Neberte mě až tak vážně, já ani nemyslím na to, co říkám, já jen tak plácám, co mi slina na jazyk přinese.

Zcela zvláštní podobou zneužití Božího jména je jeho „přivlastnění si“ k osobní potřebě: Bohem se ohánět při každé příležitosti a „Boží vůlí“ zdůvodňovat všechno, co chci prosadit, je velmi cynický způsob porušení tohoto přikázání. „Slíbit něco jiným ve jménu Boha znamená dávat v sázku Boží čest, pravdivost a autoritu. (...) Svatost Božího jména vyžaduje nedovolávat se jej kvůli malichernostem“ (KKC 2148, 2155).

Katechismus pak vhodně přidává ke stati o 2. přikázání také několik slov o jménech lidských. „Při křtu... patronát světce poskytuje vzor lásky a zajišťuje jeho přimluvu. (...) Bůh volá každého jménem. Jméno každého člověka je posvátné. Jméno je obraz osoby. Vyžaduje úctu jako znamení důstojnosti toho, kdo je nosí“ (KKC 2156, 2158).

Závěrem si můžeme uvědomit také jednu velmi radostnou zkušenost, související s druhým přikázáním – totiž jak „málo“ je vlastně zapotřebí ke skutečné modlitbě: stačí s opravdovou úctou, tak jak to bylo míněno, začít každý svůj krok a sám sebe zaštitit „ve jménu Otce i Syna i Ducha Svatého“.

Připravuje P. Petr Vrbický

INSPIRACE PRO KATECHEZI

K tématu: Desatero – 2. přikázání

☒ Nezneužiješ jména Hospodina, svého Boha.

Pomůcky: výkladový materiál (tj. šátky, dřívka, kamínky, přírodniny...); velké skleněné perličky (dají se sehnat jako okrasa do akvárií nebo váz); podle zvolené aktivity pro každého žáka list papíru

se jmény tří jeho spolužáků (tak, aby se všechna jména stejnoměrně prostřídala) nebo pro každého žáka dvojlist papíru a obálku.

Uvedení do tématu: Vybereme některou z následujících aktivit:

- **Hra „Nová jména“**

Zahrajeme si s dětmi soutěž na jména. Připomeneme národy, které měly zvyk nedávat dětem jméno hned po narození, ale až později. Dítě dostalo jméno podle toho, jak se projevovalo, jaké bylo. Tak bylo jméno vlastně charakteristikou svého nositele. Dětem jsou jistě známá např. indiánská jména. Katecheta rozdává dětem listy papíru, které si předem připravil. Každý žák dostane papír se jmény tří svých spolužáků, jména jsou různě prostřídána, takže každý má jiná. Úkolem každého žáka je vymyslet pro tyto své spolužáky „indiánská jména“ – tedy taková jména, která by je výstižně a vtipně charakterizovala podle vzhledu, schopnosti, nebo nějaké události. Předem však upozorníme, že tato jména nesmějí nikoho napadat nebo urážet.

Jakmile žáci vytvoří jména, katecheta sesbírá lístky a začne číst vytvořená jména (to dává možnost vyloučit případné zesměšňující jméno, kdyby se přece jen objevilo). Ti, kdo právě nejsou autorem „nového jména“, pak mají hádat, kdo by to asi tak mohl být. Děti si své tipy mohou psát, a za každou správně rozpoznanou osobu pak dostanou bod. Na závěr můžeme hru vyhodnotit: Kdo poznal nejvíce osob? Kdo byl autorem „nových“ jmen, která se nejlépe poznávala? Kdo vymyslel nejpřiléhavější jméno? Komu některé jeho nové jméno udělalo radost? Koho překvapilo? Koho zamrzelo?

- **Rozhovor o našich jménech**

Místo soutěže si můžeme s dětmi popovídat o jejich jménech. Komu se jeho jméno líbí a kdo je s ním nespokojen? Proč? Jaký tvar mého jména se mi líbí a který naopak nemám rád? Jak se cítím, když někdo komolí mé jméno nebo ho zesměšňuje? Proč jsme asi na své jméno tak citliví?

Můžeme také mluvit o tom, co naše vlastní jméno znamená. Některé děti to vědí a jiné ne. Jistě ocení, když se katecheta na hodinu připraví i tak, že si předem zjistí význam křestních jmen svých žáků.

- **Moje jméno**

Připomeneme dětem příběh o Jákobovi. Jeho jméno vystihovalo jeho jednání: *Úskočný*. Ale Jákob měl od Boha dostat ještě jiné jméno – Izrael, *Zápasí Bůh*. Bylo to jméno, které měl pro něj Bůh připraveno a ke kterému Jákob postupně dozrál a kterým ho Bůh nakonec obdaroval. Také my máme přislíbeno nové jméno (*Zj 2,17*), které bude vystihovat jedinečnost naší osoby – to, k čemu jsme dozráli a čím nás Bůh obdaroval.

Každý žák dostane dvojlist papíru. Na první část napíše své současné „jméno“ – tedy takové slovo nebo větu, které by vystihovalo, kým teď je, k čemu by sám sebe přirovnal. Na druhou část listu pak napíše své „budoucí jméno“ – tedy takové jméno, které by jednou rád dostal napsané na onom bílém kamínku; jméno, které by vystihovalo, k čemu by chtěl dozrát. Katecheta velmi citlivě zváží situaci ve třídě a podle okolností nechá na dětech, aby rozhodly, jestli si navzájem sdělí to, co napsaly, nebo ne.

V každém případě můžeme ještě svá slova doplnit kresbou a celé dílo pečlivě zalepit do obálky se svým občanským jménem. Na obálku pak ještě napíšeme datum, kdy ji znovu otevřeme – tedy dnešní den za deset let – abychom si mohli připomenout, jestli skutečně směřujeme ke svému „budoucímu“ jménu.

Téma: Katecheta shrne to, k čemu žáci společně dospěli při povídání o jménech. Jméno je obrazem naší osoby, úcta ke jménu člověka je zároveň úctou k tomuto člověku. Podobně je tomu i s Božím jménem. Boží jméno však mnohem více než lidské jméno vyjadřuje Boží podstatu. Můžeme si s dětmi připomenout zjevení Mojžíšovi v hořícím keři. Bůh se dává člověku poznat, svěřuje mu své jméno.

Katecheta pak dá žákům k zamyšlení a vzájemné diskusi několik otázek:

Co to znamená „zneužít Boží jméno“ – brát Boží jméno nadarmo? Necháme žáky vyslovit jejich mínění. Děti jsou často přesvědčeny, že se jedná hlavně o zbytečné a neuctivé vyslovování Božího jména (a svatých věcí). Proto by snad bylo vhodné zdůraznit především takové zneužití, kdy člověk chce zakrýt své špatné úmysly, dosáhnout svého cíle, mít prospěch z Božího jména. (Nebude zřejmě těžké uvést i nějaký příklad z profánního života, kdy někdo zneužil jméno druhého člověka pro svůj prospěch – momentálně nadace kardinála Tomáška; předvolební kampaň apod.)

Podobně člověk zneužívá Boží jméno, když chce udělat něco nečestného a tvrdí: „To je Boží vůle.“ Nejkriklavějším příkladem takového zneužití Božího jména jsou krvavé nespravedlivé války vedené „v Božím jménu“.

Jak můžeme naopak prokazovat úctu Božímu jménu? Kromě uctivého vyslovování je dobré zvážit i skutečnost, že lidé okolo nás si často vytvářejí představu o Bohu podle křesťanů. Jestliže se k lidem okolo sebe chováme tak, že se v našem jednání odráží Boží láska k lidem, pak vlastně zrcadlíme Boží podstatu – oslavujeme jeho jméno. Když jednáme špatně, pak Boží jméno znesvěcujeme, vrháme na ně špatné světlo (srov. Ez 36,22-23).

Můžeme se zamyslet nad tím, co znamená Ježíšovo jméno. Proč měl dostat právě jméno Ježíš? Co toto hebrejské jméno znamená? (*Bůh zachraňuje.*) Jak toto jméno Ježíš naplňoval?

Dynamika: Pochopit zcela Boží jméno pro nás není možné. Můžeme se však pokusit o zahlédnutí malého střípku této velké skutečnosti. Dáme žákům neobvyklý úkol – „pojmenovat Boha“. Vybrat nebo vymyslet slovo, které by aspoň částečně vyjadřovalo, kým Bůh je. Svá pojmenování však žáci neříkají hned – rozdáme jim výkladový materiál a každý žák nejen vymyslí „jméno“, ale také ho ztvární. Po skončení práce si navzájem ukazujeme své výtvořky a vysvětlujeme, jaké jméno mají znázorňovat. (*Dodnes si pamatuji nádherně sestavený strom a k němu pojmenování Boha: Živoděj.*)

Závěr: K modlitbě se shromáždíme v kruhu. Každý žák dostane skleněnou perličku. Závěrečná modlitba je pak chválou Božího jména. V ní můžeme využít slova, která jsme ztvárňovali v dynamice. (*Chválím tě, Milosrdný... Chválím tě, Odpouštějící... Chválím tě, Lásko...*)

Každý, kdo pronesl svou modlitbu chvály, položí na zem skleněnou perličku – postupně tak odvíjíme od středu tvar spirály. Spirála by mohla i po skončení modlitby pokračovat stále dál a dál, nikdy není dost slov, kterými bychom mohli chválit Boží jméno...

H. Baránková

K tématu: Prosinec – advent

☑ **Vánoční ozdoby.** V příloze nalézáte pomůcku pro prožívání adventu s dětmi ve škole, ve farnosti či doma. Na čtyřech vánočních ozdobách (baňkách) jsou evangelní události jednotlivých adventních nedělí (cyklus B). Děti si dovnitř každé baňky zapíší nebo nakreslí dosažené „úspěchy“. Ozdoby se každý týden přinesou do kostela (do náboženství), kde si je pomocí háčku nebo barevné stužky pověsíme na připravený stromek nebo větvíčku. Baňky mohou být uvnitř podepsány a po Vánocích lze uskutečnit losování či jiné vyhodnocení snahy dětí.

☑ **Kapr.** Jinou podobnou aktivitu jsme získali od katechetů z Jedovnice. Tam se po celý advent snažili získávat šupinky pro kapříka (samozřejmě též papírové). Zesponu podepsané šupinky byly pak slosovány. Větší šanci na odměnu měl ten, kdo přinesl víc šupinek (= dobrých skutků). MaŠ

TEST ZNALOSTÍ: DESATERO – 2. přikázání

1. Druhé přikázání chce, aby se
 - a) lidé neobraceli na Boha jménem
 - b) nic nedělalo ve jménu Božím
 - c) jméno Boží nezneužívalo ke zlému nebo nepoužívalo lehkověrně
2. Brát jméno Boží nadarmo znamená
 - a) modlit se a nebýt vyslyšen
 - b) dovolávat se Boha bez úcty, bezmyšlenkovitě, zbytečně
 - c) volat Boha jménem, ale bez výsledku
3. Při křtu dostává člověk jméno nějakého světece, kterému říkáme
 - a) křestní patron
 - b) křestní kmotr
 - c) křestní ambit
4. Znát něčí (i Boží) jméno znamenalo pro Izraelity
 - a) být v jeho područí
 - b) mít k němu důvěrný vztah
 - c) smět ho jakkoliv používat, i zneužívat
5. Hovořil někdy Ježíš o vztahu člověka k Božímu jménu?
 - a) ne, nikdy
 - b) je to možné, ale není to zapsáno
 - c) ano, je to v modlitbě Otče náš
6. Potupné mluvení vůči Bohu se nazývá
 - a) nadávka
 - b) smilstvo
 - c) rouhání
7. Kdyby někdo přál druhému zlo a spojoval to s Božím jménem, je to
 - a) proklínání
 - b) křivá přísaha
 - c) lež
8. Vyzývání Božího jména jako svědka pravdivosti nějakého tvrzení se nazývá
 - a) adorace
 - b) přísaha
 - c) znalecký posudek
9. Kdo se ve Starém zákoně ptal Boha na jeho jméno před hořícím keřem?
 - a) Mojžíš
 - b) Abraham
 - c) Jakub
10. Co by měl člověk dělat a čeho by se měl naopak vyvarovat, aby žil v souladu s 2. Božím přikázáním?
(každý se pokusí napsat co nejvíce vět, které vyjadřují jinými slovy, jak plnit 2. přikázání)

PŘÍBĚHŮ NENÍ NIKDY DOST

❖ Boží jméno

Jeden nevěřící člověk chtěl být duchaplný, a proto řekl: „Pokud existuje Bůh, proč nenapsal své jméno obrovskými písmeny na nebeskou klenbu, aby si je každý mohl přečíst? Pak by určitě na světě nebyli žádní nevěřící lidé!“

„To je dobrý nápad,“ odpoví na to věřící. „Jenže v jakém jazyce by to mělo být? Česky? Anglicky? Rusky? A víš, že vlastně své jméno napsal, ale tak, aby tomu rozuměli všichni lidé, nejen určitý národ?“ „To mi tedy povídej!“ „Řád, harmonie, krása – to jsou věci, které vypravují o Boží velikosti. Tomu rozumí každý, kdo aspoň trochu rozumět chce.“

„Hospodine, Pane náš, jak podivuhodné je tvoje jméno po celé zemi.“ (Žalm 8,2)

Tóth: Desatero Božích přikázání, 1936

❖ Pro koho?

Jedna hebrejská historka vypráví o velmi moudrém a bohabojném rabínovi, který se jednou večer po celém dni stráveném studiem knih o dávných proroctvích rozhodl, že podnikne dlouhou vycházku.

Když tak pomalu kráčet opuštěnými ulicemi, potkal strážníka, který křížoval dlouhými, rozhodnými kroky ulici před domem bohatého statkáře, sem a tam a zase tam a sem. „Kvůli komu se tady procházíš?“ zeptal se ho zvědavě rabín. Strážník mu řekl jméno svého pána. A po chvíli se zeptal strážník rabína: „A kvůli komu se tady procházíš ty?“

A touto otázkou, která se hluboce vryla rabínovi do srdce, tento příběh končí.

A jak je to s tebou? Kvůli komu se vydáváš na své denní cesty? Komu jsou určeny všechny tvé kroky a starosti dnešního dne? Pro koho nebo pro co žiješ? Můžeš žít jen pro někoho. Při každém dnešním kroku si opakuj jeho jméno. Zjistíš, že ještě nikdy jsi neměl tak snadný den.

B. Ferrero: Příběhy pro potěchu duše, Portál Praha, 1996

❖ O děvčátku jménem Kateřina

Bylo jedno děvčátko, které se jmenovalo Kateřina. To mělo ve zvyku při každé příležitosti volat: „Pane Bože!“ To říkalo, když se něčemu divilo, když mělo radost nebo zármutek, ba i když zakoplo o kámen. Napomínání nepomáhalo. Vymlouvalo se, že tím nic zlého nemyslí, že je to jen zvyk.

Její tatínek dostal jednou nápad. Obešel Kateřininy sousedy a známé, ale Kateřině o tom nic neřekl. Ráno šlo děvčátko do školy a kamarádky na ně volaly: „Kateřino!“ Děvče přeběhlo ulici a ptalo se: „Co chcete?“ A kamarádky odpověděly: „Nic, my jsme tě volaly jen tak.“ Když se Kateřina vracela ze školy, uslyšela z okna sousedčin hlas: „Kateřino!“ Kateřina myslela, že ji paní sousedčin hlas: „Kateřino!“ Kateřina myslela, že ji paní ze sousedství volá jako jindy na návštěvu, běžela honem do poschodí a když zazvonila, sousedka otevřela a ptala se: „Co si přeješ?“ „Vždyť jste mě volala!“ vyhrkla Kateřina. „Ale já jsem to nemyslela vážně, to je jen takový zvyk.“ usmívala se paní a zavřela dveře. Kateřina z toho byla zaražená. Ale to ještě nebyl konec. Až do samého večera na ni pořád někdo volal a nic nechtěl. Večer si děvčátko s pláčem stěžovalo tatínkovi.

„Ale vždyť ti, kteří volají tvé jméno, nic zlého nemyslí,“ řekl tatínek. „Ale proč říkají zrovna moje jméno?“ „Podívej se,“ řekl tatínek vážně, „vždyť ty sama to děláš zrovna tak. Voláš docela zbytečně Boha a říkáš, že tím nic nemyslíš. Já ti teď prozradím, jak to bylo. To já jsem navedl sousedy a tvé kamarádky, aby na tebe volali. Aspoň jsi poznala, jak je to nedobré.“

Kateřina si od té doby dobře pamatovala, že jménem Božím se jen tak nehází. Od té doby víc myslela na to, co říká.

(Podle: Zd. Svoboda: O deseti značkách, Čs. církev husitská, 1988)

Odkazy na další příběhy použitelné k 2. přikázání:

Jazyk je velice důležitá věc (*Život plný setkání, Portál, Praha 1995*).

Hloupá želva (*Příběhy pro potěchu duše, Portál, Praha 1996*).

Vznikly samy od sebe? (*Příběhy psané životem, Portál, Praha 1994*.)

Chytrák (*Příběhy psané životem, Portál, Praha 1994*.)

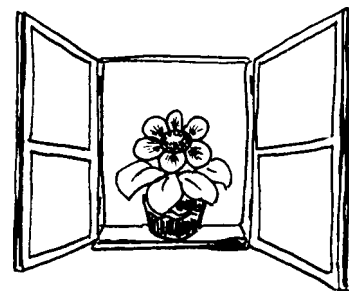
VYLUŠTILI JSTE SPRÁVNĚ?

- ☼ **Správné řešení testu: 1c, 2b, 3a, 4b, 5c, 6c, 7a, 8b, 9a, 10:** Například: Vyslovovat Boží jméno vždy s úctou, ne kvůli malichernostem nebo bezmyšlenkovitě. Mít v úctě světce i požehnané předměty. Celým životem vydávat nezkreslené svědectví o Bohu.
- ☼ **Nezneužiješ jména Hospodina, svého Boha: Boží jméno nejvíce oslavíme DOBRÝM ŽIVOTEM.**
- ☼ **Tajemství Vánoc: ..., ABY BYL KAŽDÉMU DOCELA BLÍZKO.** Jednotlivá slova: Abraham, myrha, ambon, neomylnost, tkadlec, cizoložnice, exodus, sedm, mléko, osm, mudrci, ikona, Ance, Eliáš, škola, Ábel, lítost, tele, Ezau, ukazováček.

PEDAGOGICKÉ OKÉNKO

Co a jak s dospívajícími

Díky změnám, které během dospívání přicházejí, mohou být mladí pasivní, nekomunikativní, jindy naopak agresivní a ve škole rušivým elementem. Jak k těmto problémům přistupovat?

Co dělat, když nekomunikují?

V naší kultuře je dialog znakem dobrého duševního zdraví a zdravých vztahů, proto kde chybí dialog, obzvláště v rámci rodiny, značí to osobní utrpení. Kdo nereaguje, nevyjadřuje se slovy ani jiným způsobem, vyvolává v ostatních komunikujících pocit bezradnosti: Co se v něm asi odehrává? Má strach říkat hlouposti, odkrýt sám sebe, nebo si jenom nepřeje být rušen? Jak tedy na to?

- Mlčení dospívajících si nevysvětlujeme jako nevychovanost: „To dělají naschvál.“
- Nevnucujeme jim vlastní přesvědčení, ale pokračujeme v komunikaci. Nepřestaňme s nimi mluvit, když jim máme co říci. Slyší nás a naše slova na ně nepochybně působí.
- Udržujeme mezi sebou a žáky slovní spojení. Řekněme jim vlídně formou otázky, co vidíme, co víme a jak chápeme jejich postoj.
- Respektujeme je takové, jací jsou: nenuťme je odpovídat za každou cenu; stimulujeme jejich vnitřní řeč otázkami, podpořme je, aby si v duchu odpověděli sami.
- Všimějme si těch, kteří mluví s ostatními stísněně. Můžeme je vybídnout, podpořit. Naučme je přijmout riziko, že se při mluvení zmýlí, že řeknou nějakou hloupost. Vytvořme atmosféru, kde každý má právo na svůj názor, který může obhájit.
- Pokud se dospívající vyhýbají či brání slovní komunikaci, nabídněme jim možnost vyjádřit se písemně na papír – kresbou, barvami, vytvářením libovolných objektů, jiným alternativním způsobem.

Co dělat, když jsou pasivní?

V dospívání člověk ztrácí pocit stálosti a vlastní kontinuity. Před úzkostí se mladý člověk stáhne do světa myšlení, představ, pojmů, technologie, obrazů. Nám se potom zdá, že mladí jsou pasivní, nevědí, co chtějí, jsou bez zájmu a motivace. Vypadají, jako by neustále čekali na něco, co nepřichází. Častým prostředkem ochrany mladého člověka před konflikty je televize, protože za něho sní a produkuje fantazijní představy. Jak tedy učinit z dospívajících aktivní účastníky dění v rámci rodiny a školy?

- Nesnažme se je přivést okamžitě a silou argumentů a sankcí někam, kde si je přejeme mít.
- Snažme se přijít na smysl pasivního chování – je to obrana proti úzkosti, nebo chtějí být jenom konzumenti? Jejich nezáměr může znamenat, že si raději nic nepřejí, protože nemohou okamžitě uspokojit své pohnutky a přání.
- Stimulujeme jejich intelektuální zvědavost a pomáháme jim osvojovat si vědomosti, které jim předáváme, nebo reagovat na pořady a filmy, které sledují – aby nezůstali před obrazovkou nebo filmovým plátnem bez přemýšlení, emocí a reakcí.
- Informujeme je o užitečnosti poznatků, které jim dáváme. Spojujme poznatky s jejich zkušenostmi.
- Při předávání informací se opírejme o kulturní nástroje – obraz, zvuk, počítač, literaturu aj.
- Pracujme s nimi ve skupinách, kde budou mít méně příležitostí do pasivity opět upadnout.

- Delší soustředění, umožňující postupné snížení aktivity, střídáme s jiným druhem činnosti. Využívejme her na uvolnění a jiný typ koncentrace.

Co dělat, když jsou agresivní?

Agresi způsobuje nemožnost okamžitě uspokojit vnitřní podněty a touhy. Dospívající se agresí zbavují pocíťovaného napětí. Správným přístupem pomůžeme dospívajícím naučit vnímat se, krotit, usměrňovat a zvládat napětí, prudké emoce, nepřiměřené reakce a vyjadřovat je slovy, tj. společensky přijatelnou formou. Jak se tedy zachovat při agresivním jednání?

- Snažme se o klidnou slovní reakci na jejich negativní projevy, soudy a posměšky. Je-li dospívající rozrušený nebo vztekly, vyjadřuje-li se hrubě či agresivně, mírně ho požádejme, aby se uklidnil a přeformuloval přijatelným způsobem, co právě řekl. Jakmile sílí napětí, odložme hovor na jindy.
- Nesnažme se dospívající zvládnout fyzicky. K neklidným adolescentům přistupujme tak, aby viděli, že se obracíme právě na ně. Jasně vyjmenujme, jaká slova, gesta a postoje budeme tolerovat a jakým způsobem budeme jiná postihovat.
- Učme je, aby si všímali zla, které působí oboustranně. Dejme najevo, že nám dělá zle, když se vůči vám či jiným žákům chovají agresivně. Na agresivitu neodpovídejme agresivitou.
- Nereagujme okamžitě a bez rozmyslu. Ovládněme se, neuchylujme se k násilným tělesným reakcím (pohlavek), ani k slovním (křik). Odpovědi a postihy si nejprve promysleme. Postih udělujeme slovně.
- Negativním chováním se nenechejme ovládnout. Nedovolme, aby nás agresivní slova nebo gesta oslabila, vyvolala v nás pocit viny. Nepřipouštějme si, že dospívající jsou nesnesitelní.

Mnohé problémy můžeme řešit pomocí her. Nakladatelství Portál nabízí např. tyto knihy: Hry zaměřené na zvýšení koncentrace a uvolnění (R. Portmanová), Hry pro zvládání agresivity a neklidu (Z. Šimanovský), Sociálně psychologické hry pro dospívající (kol. autorů). Různá řešení problémů najdeme i v knize J. S. Cangelosiho Strategie řízení třídy.

Podle knihy E. T. Goddetové Umění jednat s dospívajícími upravila JiŠ

POSLEDNÍ SLOVO MAJÍ DĚTI

☺ Otázky pro děti 4. tříd:

„Jak se jmenovala hora, na které zemřel Pán Ježíš?“
„Říp!“

☺ „Vyjmenuj podobenství, která Pán Ježíš vyprávěl.“

„O deseti katechetkách...“

P. Zdeněk Šimíček, Bolatice

© Biskupství brněnské, Katechetické centrum, Petrov 8, 601 43 Brno
tel. 543 235 030, kl. 227 nebo 257, e-mail: kc.brno@biskupstvi.cz

www.biskupstvi.cz/kc

Evidenční číslo periodického tisku: MK ČR E 12332.

Redakce: Mgr. Marie Špačková, Jitka Šebková. Ilustrace: Iva Fukalová.

Jazyková korektura: RNDr. Josef Gerbrich.

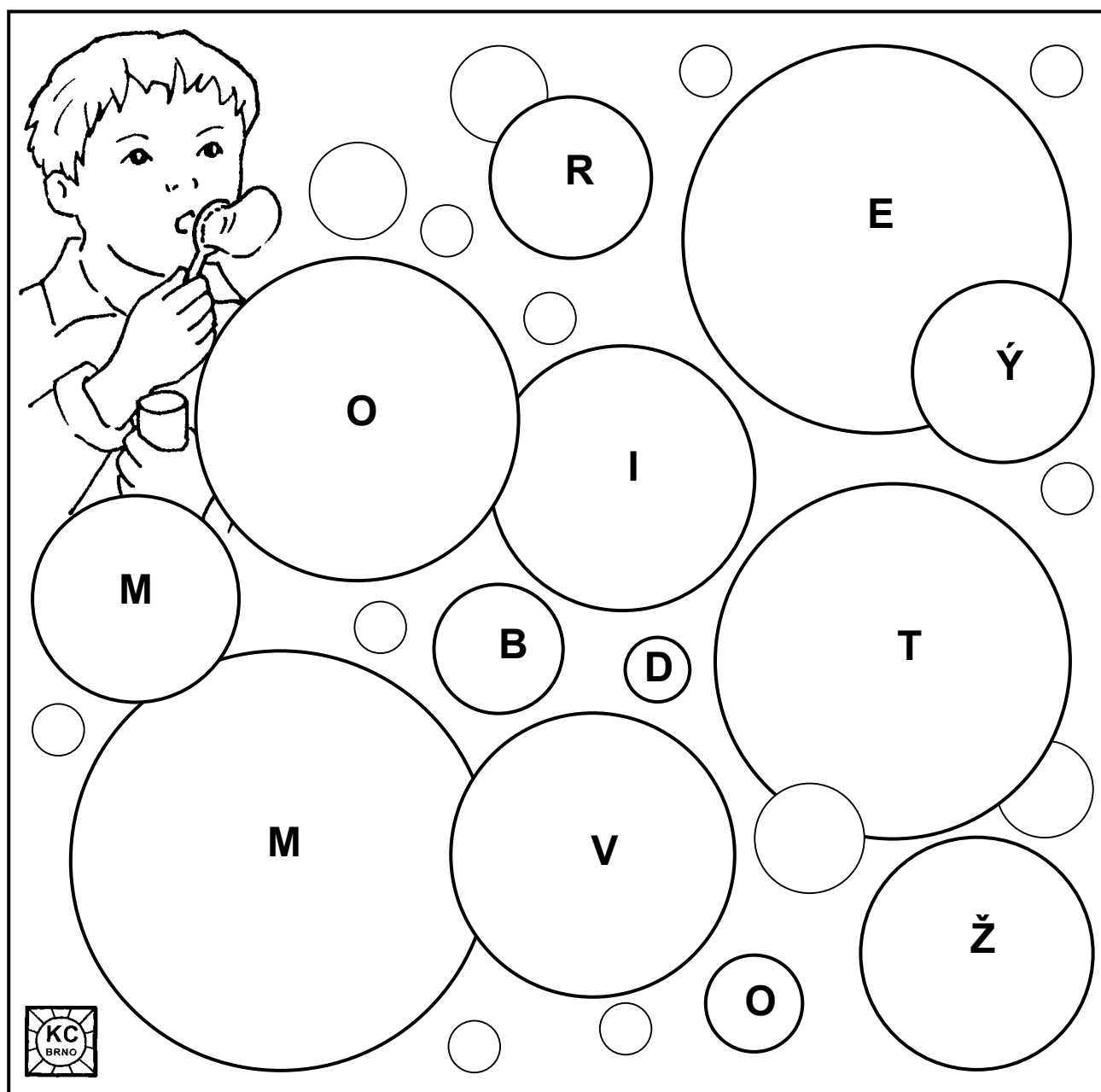
Objednávky a změny adres hlaste svému Diecéznímu katechetickému centru
(podle příslušnosti k diecézi).

Vychází 9 × do roka (během školního roku). Toto číslo bylo dáno do tisku 8. 11. 2002.

NEZNEUŽIJEŠ BOŽÍ JMÉNO

Náš vztah k Bohu se projevuje mimo jiné v tom, jak o Bohu mluvíme, jak vyslovujeme jeho jméno: zda s láskou a opravdovostí, nebo bezmyšlenkovitě, bez úcty, zbytečně... Boží jméno bychom rozhodně neměli zneužívat tím, že hrozíme jeho trestem, lehkomylně přísaháme a nebo své vlastní zájmy a přání zakrýváme „Boží vůlí“.

Boží jméno máme naopak oslavovat. Jak? To se dozvíš z tajenky. Poskládej bubliny od nejmenší po největší.

Boží jméno nejvíce oslavíme...

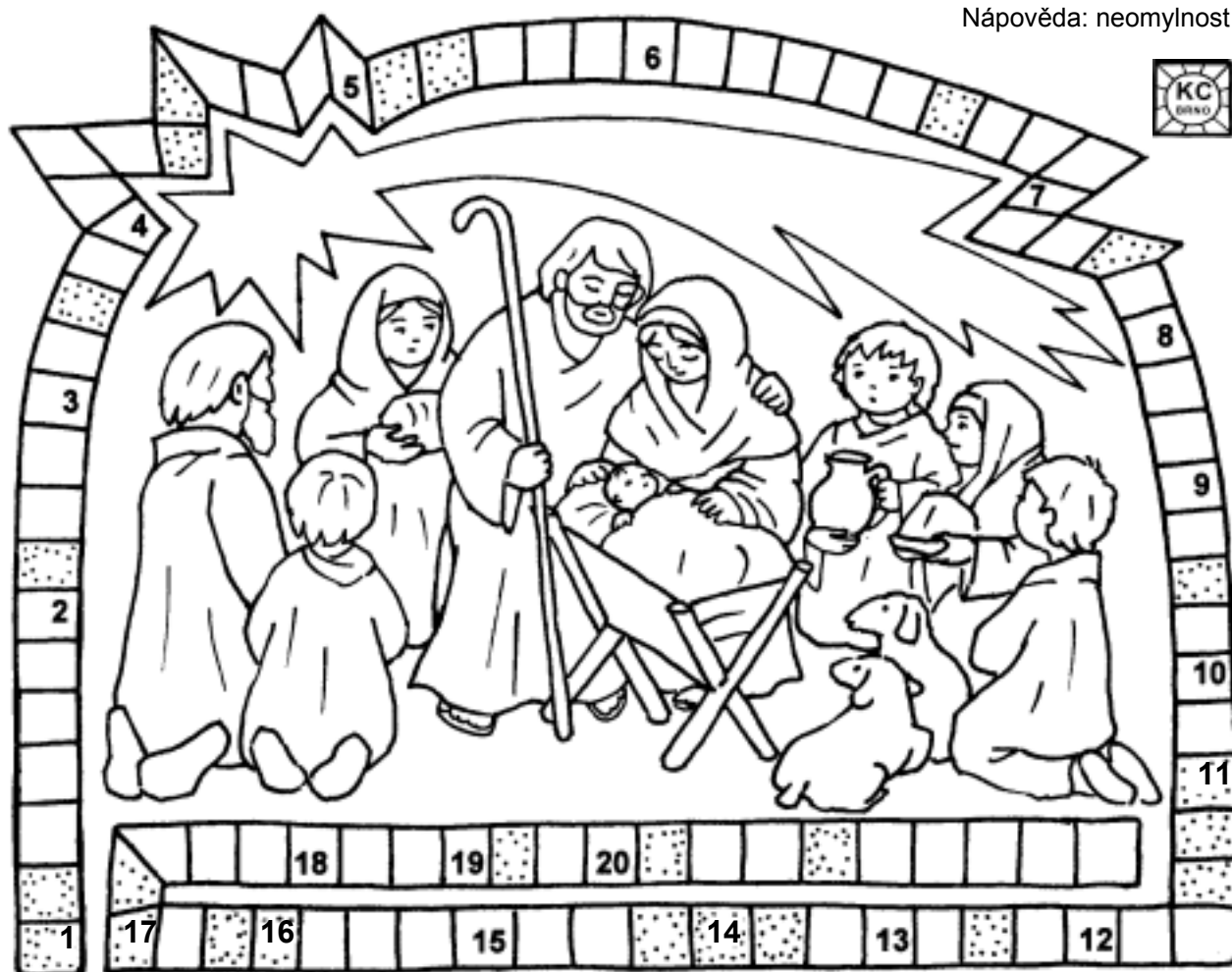
.

TAJEMSTVÍ VÁNOC

O Vánocích oslavujeme narození Ježíše Krista. Co nám přináší radost, když přemýšlíme o této události? Tajenka následující řetězovky ti to prozradí. Poslední písmeno prvního slova je zároveň prvním písmenem slova následujícího. Tajenku přečteš ve směru čísel ve vytečkovaných políčkách.

Bůh přišel viditelně na tento svět, ... (dokončení v tajence).

Nápověda: neomylnost

1 – 2	otec Izáka	11 – 12	název pro „tři krále“ v Písmu
2 – 3	jeden ze tří darů mudrců	12 – 13	pravoslavný obraz
3 – 4	pult ke čtení Písma svatého	13 – 14	Anka v 3. pádu jedn. čísla
4 – 5	neudělat chybu (vlastnost)	14 – 15	SZ prorok (na Karmelu)
5 – 6	řemeslník, který tká plátno	15 – 16	budova sloužící k vyučování
6 – 7	nevěrná žena	16 – 17	bratr Kaina
7 – 8	název 2. knihy Mojžíšovy	17 – 18	podmínka odpuštění
8 – 9	počet svátostí	18 – 19	mládě krávy
9 – 10	nápoj získaný od krávy	19 – 20	prvorozený syn Izáka
10 – 11	počet blahoslavenství	20	prst sousedící s palcem

ANEŽKA

 <p>JAK SE TI PODOBÁ, MAMINKO !</p>			 <p>MILÁ KLÁRO, POŠÍLÁM TI POZDRAV...</p>
Na počátku 13. století se králi Přemyslu Otakaru I. a královně Konstancii narodila dcera Anežka.	Podle legendy viděla její matka ve snu mezi Anežčinými královskými šaty obyčejný šedý hábit.	Jako malou dívku poslali rodiče Anežku na výchovu do kláštera a na dvůr rakouského vévody.	Od mládí byli Anežčinými vzory svatý František z Assisi a svatá Klára. S ní si dopisovala.
 <p>NECHCI ŽÁDNÉHO POZEMSKÉHO ŽENICHA, BA ANI CÍSAŘE !</p>	 <p>O CHUDÉ NEMOCNÉ SE NIKDO NESTARÁ. MUSÍME JIM POMOCI.</p>	 <p>PO CHUDOBĚ DÁVNO CELÝM SRDCEM TOUŽÍM.</p>	
Anežka měla významné nápadníky – německého císaře a anglického krále. Dala však přednost životu pro Boha.	Ze svého věna nechala v Praze postavit dva kláštery – minoritů a klarišek. Založila také špitál Na Františku pro chudé a nemocné.	Asi ve 23 letech vstoupila spolu se sedmi dívkami ze šlechtických rodin do kláštera klarisek. Celá Evropa se tomu divila.	
 <p>BUDEME-LI CHUDÉ, BŮH NÁS VE ZLÝCH ČASECH JISTĚ NEOPUSTÍ.</p>	 <p>PÁN JE MÉ SVĚTLO A MA' SPÁSA...</p>	 <p>DÍKY, ANEŽKO, ZA RADU !</p>	
Anežka se stala vůbec první královskou dcerou, která vstoupila do chudého řádu sv. Kláry. Stala se představenou – abatyší.	V klášteře dělala ty nejobyčejnější práce: chystala jídlo, myla nádobí, uklízela, prala špinavé prádlo, starala se o nemocné.	Svému bratru Václavu I. byla moudrou rádčyní. Tišila sváry a zabraňovala válkám.	
		 <p>SVATÁ ANEŽKO ČESKÁ, ORODUJ ZA NÁS !</p>	
Díky Anežce vznikl jediný český mužský řád – křižovníci s červenou hvězdou. Starali se o špitál.	Celá země pokládala Anežku za svatou a byla zarmoucena, když ve vysokém věku 2. března 1282 zemřela.	Jan Pavel II. dne 12. listopadu 1989 prohlásil Anežku v Římě za svatou. Nedlouho poté došlo v naší zemi k politické změně. Anežka se stala významnou ochránčyní a patronkou vlasti.	

Nabídka symbolů pro zaznamenávání láskyplných skutků

rozdělit se,
odřeknout si sladkost

pomoc s nádobím

úsměv, pozdrav

netrávit příliš mnoho
času u počítače

dárek, udělat radost

odřeknout si
televizi,
ovládat se...

modlitba

věnovat pozornost druhému

jít na návštěvu,
na nákup...

mše svatá,
svaté přijímání,
svátost smíření,
ministrování,
jakákoliv pomoc v kostele...

návštěva nemocného,
snášení nemoci...

úklid

a další a další...

VÁNOČNÍ OZDOBY S ADVENTNÍMI ÚKOLY

Každé dítě potřebuje čtyři ozdoby (= baňky), tj. na každý týden adventu jednu. Znamená to, že druhou stranu tohoto listu musíme zkopírovat pro každé dítě.

Děti si baňky vystříhnou a v místě „spočky“ přeloží napůl.

Každá ozdoba má číslo (= číslo adventní neděle).

Dále je na ní obrázek, připomínající příslušný evangelní text, a věta stručně vystihující poselství dané neděle (podle cyklu B).

Při setkání děti nejdříve stručně seznámíme s daným evangeliem. Pak se společně zamyslíme, co by to pro nás mohlo znamenat. Dohodneme se, o co se mohou snažit a jak si to budou zaznamenávat.

Protože se nemáme dobrými skutky chlubit, budeme si své poznámky či značky dělat dovnitř baňky. Děti by měly mít svobodu v tom, pro co se rozhodnou. Každý den přináší totiž překvapivé situace, a my si nemůžeme „dobré skutky“ příliš plánovat, protože máme dělat především to, co je zrovna potřeba.

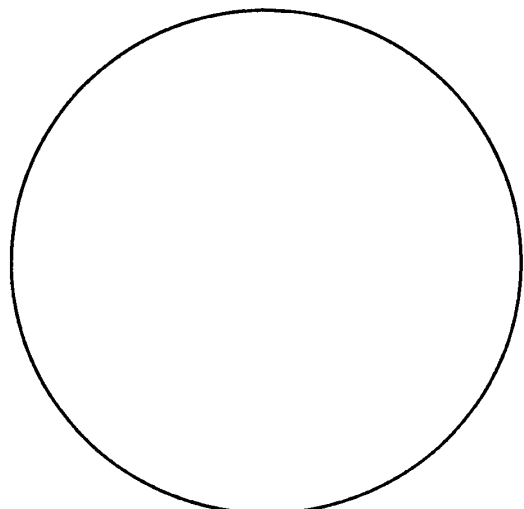
Na co bychom však neměli zapomenout nikdy, je modlitba, nedělní slavení eucharistie, pomoc rodičům, pozornost k nemocným...

Při vyplňování a volbě vhodného úkolu je dobrá a záslužná pomoc a rada rodičů.

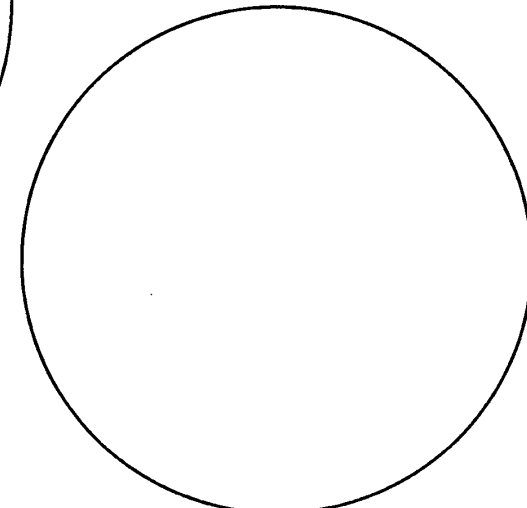
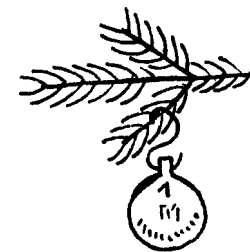
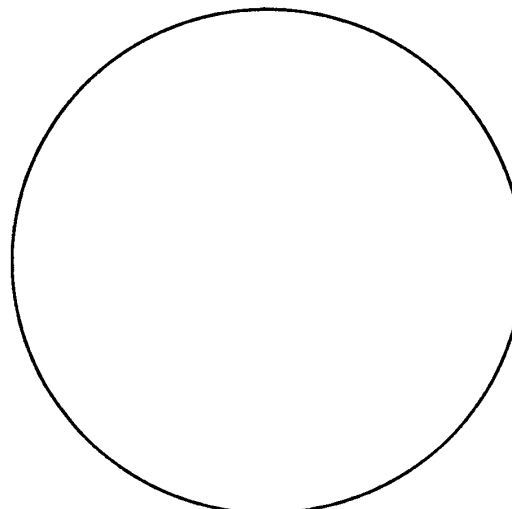
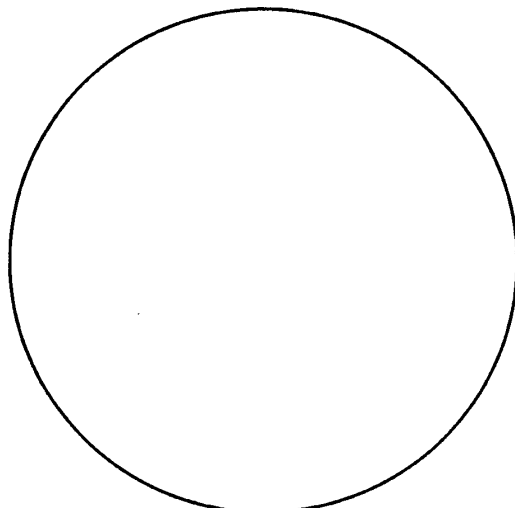
Po týdnu děti krásně vybarvenou baňku přinesou. Její prázdnou vnější část si co nejkrásněji vyzdobí podle vlastní fantazie.

Pomocí obyčejného háčku si ozdoby pověsíme na stromek nebo na větvíčku. Mohli bychom k tomu zvolit i stužky čtyř barev – pro každou neděli jinou. Ale tyto a další detaily už záleží na vaší fantazii.

Pokud plánujeme po Vánocích snahu dětí vyhodnotit, mohou se dovnitř podepsat. Pak už s jejich výtvary nějak spravedlivě naložíme a všechny děti odměníme. Při „odstrojování“ stromečku dětem baňky na památku vrátíme.

přeložit napůl -----

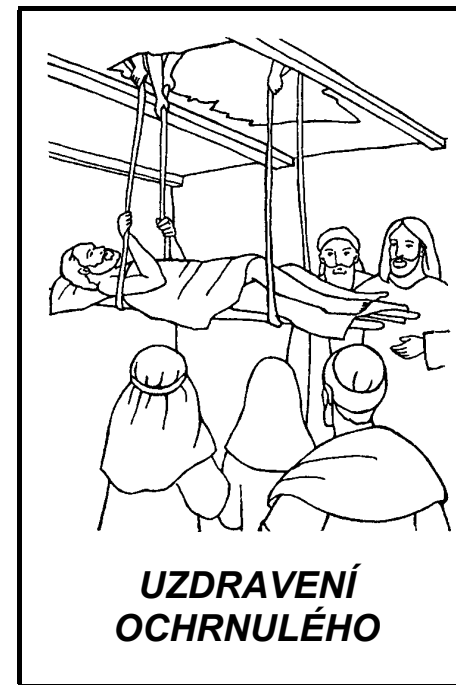

13.
 Setník říká Ježíšovi,
 že jeho služebník leží doma
 ochrnutý a hrozně se trápí.
 Ježíš chce přijít do jeho domu,
 ale setník to odmítá:
 „Nezasloužím si,
 abys ke mně přišel,
 ale řekni jen slovo, a můj
 služebník bude uzdraven.“
 A to se i stalo.

*Kde se stal tento zázrak?
 Kdy my říkáme setníkova
 slova „Nezasloužím si...“?*

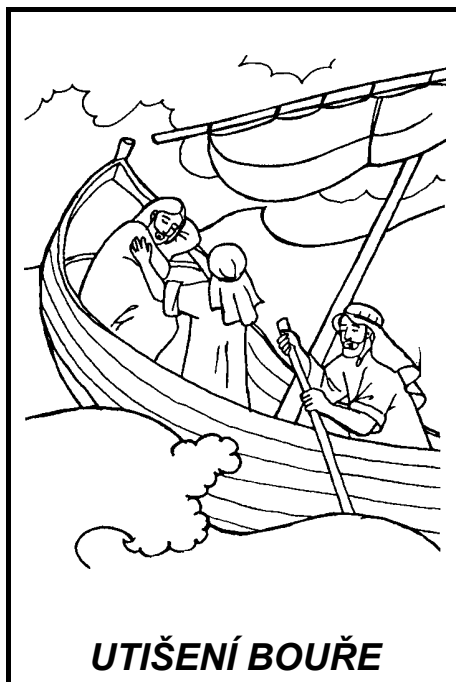
Mt 8,5-13

14.
 Několik mužů přináší
 k Ježíšovi lehátko
 s ochrnutým člověkem.
 Spouštějí ho střechou.
 Ježíš říká ochrnutému:
 „Odpouštějí se ti hříchy.“
 Farizeové a zákoníci
 to považují za rouhání.
 Nemocný vstává, jde domů
 a chválí Boha.

*Proč spouštěli nemocného
 otvorem ve střeše?
 Kvůli čemu
 farizeové Ježíše obvinili?*

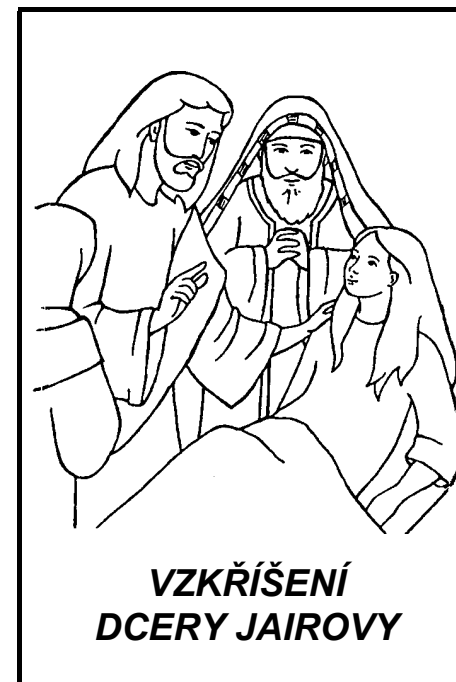
Lk 5,17-26

15.
 Ježíš se chce přeplavit
 se svými učedníky
 na druhý břeh jezera.
 Tu se strhne velká bouře.
 Učedníci se bojí o život,
 Ježíš však spí.
 Učedníci Ježíše probouzejí,
 a on bouři rázem utiňuje.

*Na kterém jezeře
 se to zřejmě událo?
 Co Ježíš vytkl učedníkům?
 Co si pak říkali mezi sebou,
 když bouře skončila?*

Mk 4,35-41

16.
 Představený synagógy Jairos
 padá Ježíšovi k nohám.
 Prosí ho, aby přišel uzdravit
 jeho umírající dceru.
 Lidé z Jairova domu říkají,
 že dcera už zemřela.
 U Ježíše však není nikdy
 pozdě.

*Jak to s Jairovou
 dceruškou dopadlo?
 Kteří tři apoštolové
 směli být při tom s Ježíšem?
 Kolik roků měla dcera?*

Mk 5,21-43

**ZNÁŠ UDÁLOSTI
NOVÉHO ZÁKONA**

**KARTIČKY
PRO BYSTRÉ HLAVIČKY**

**ZNÁŠ UDÁLOSTI
NOVÉHO ZÁKONA**

**KARTIČKY
PRO BYSTRÉ HLAVIČKY**

**ZNÁŠ UDÁLOSTI
NOVÉHO ZÁKONA**

**KARTIČKY
PRO BYSTRÉ HLAVIČKY**

**ZNÁŠ UDÁLOSTI
NOVÉHO ZÁKONA**

**KARTIČKY
PRO BYSTRÉ HLAVIČKY**

**ZNÁŠ UDÁLOSTI
NOVÉHO ZÁKONA**

**KARTIČKY
PRO BYSTRÉ HLAVIČKY**

**ZNÁŠ UDÁLOSTI
NOVÉHO ZÁKONA**

**KARTIČKY
PRO BYSTRÉ HLAVIČKY**

**ZNÁŠ UDÁLOSTI
NOVÉHO ZÁKONA**

**KARTIČKY
PRO BYSTRÉ HLAVIČKY**

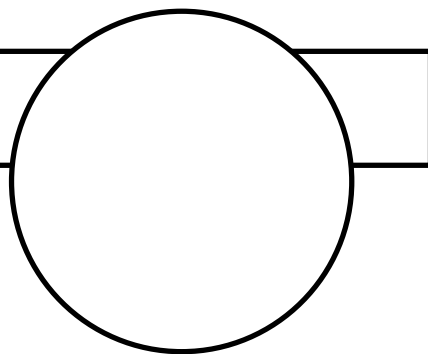
**ZNÁŠ UDÁLOSTI
NOVÉHO ZÁKONA**

**KARTIČKY
PRO BYSTRÉ HLAVIČKY**

Náměty k promluvám s využitím předmětů všedního dne

podle W. Hoffsümmerra

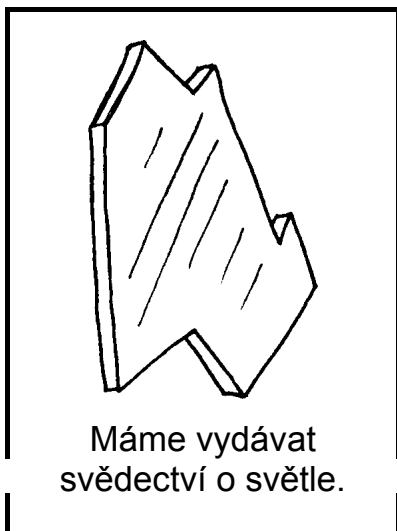

3. NEDĚLE ADVENTNÍ: Jan 1,6-8.19-28 (B)

Téma: Jan vydává svědectví o světle

Předmět: Střep zrcadla

Krátká úvaha předem: Jan, poslední a největší prorok na prahu Nového zákona, připravuje cestu někomu Většímu. Stojí v pozadí, i když mu davy chtějí provolávat slávu.

Máme vydávat
svědectví o světle.

Námět k promluvě: Kněz přinese střepinu zrcadla. Děti si ji mohou prohlédnout. Vysvětluje: tento střípek je částí velkého zrcadla. Každý z nás je takovým malým úlomkem z celku velké lidské rodiny. Nezáleží na tom, zda je zrcadlo malé nebo velké, každé může odrážet světlo, ale jenom tehdy, když je správně natočeno. Kdyby bylo zrcátko od světla odvráceno na druhou stranu, nic zrcadlit nebude. (Pokud svítí slunce, můžeme si zkusit, jak zrcátko světlo odráží.)

V dnešním evangeliu jsme slyšeli o Janu Křtiteli. Evangelista Jan říká, že Jan Křtitel byl poslaný od Boha, aby svědčil o světle. Lidé si mysleli, že on je ten slíbený Mesiáš. Ale Jan popravdě řekl: „Ne, já nejsem Mesiáš. Já křtím jen vodou. Po mně však přijde ten, komu nejsem hoden ani rozvázat řemínek u opánků.“

Jan Křtitel měl za úkol vydávat svědectví o světle – o Pánu Ježíši. To je také naším úkolem. Podle nás by měli druzí lidé poznat, že Bůh je dobrý, že má všechny rád, že je naší velkou radostí, silou i pomocí pro život. Má to jeden háček: i my musíme být správně „natočeni“, jako to zrcátko. A pak také musíme být „rovni“: kdyby bylo zrcátko zkřivené, podávalo by zkreslený obraz! Co to znamená pro nás „být rovný“? Mít čisté svědomí, mít pěkný vztah k Bohu i k lidem... Jan Křtitel proto říká: „Vyrovnajte cestu Pánu.“

Úkol: Poprosit Pána o odpuštění všech našich „nerovností“.

4. NEDĚLE ADVENTNÍ: Lk 1,26-38 (B)

Téma: Maria dává Bohu svůj souhlas

Předmět: Růže

Krátká úvaha předem: Bůh nepotřebuje vnější mocenské prostředky, aby mohl uskutečnit svá zaslíbení. Potřebuje však souhlas člověka. Maria říká pokorně ANO.

Námět k promluvě: Kněz přinese (bílou) málo rozvitou růži. Nejdříve může děti nechat hádat, jakou přinesl květinu: připomíná Pannu Marii, která má něco společného s modlitbou, většinou pěkně voní...

Růži si dobře prohlédneme: je to nádherná květina. Nikdy se zcela nerozvine jako třeba kopretina, zůstává „tajemná“, nedotčená (trny). Růže byla od pradávna symbolem lásky. Často se o ní zpívalo v písních a lidé se snažili vypěstovat stále krásnější druhy. Někdy se jí říká „královna květin“. Proto, že růže je tak krásná, byla přirovnávána často k Panně Marii. V některých mariánských písních se to ozývá.

My známe jednu modlitbu, která má slovo „růže“ ve svém názvu. Je to růženec. V růženci je obsaženo celé evangelium. Modlíme se a rozjímáme o jednotlivých „tajemstvích“.

O čem jsme slyšeli v dnešním evangeliu? O Panně Marii – dala svůj souhlas Bohu, aby se mohl narodit Spasitel světa. Brzy uslyšíme slova vánoční koledy „z růže kvítek vykvet nám“. Ať nám tato růžička připomene, že díky Marii se mohl narodit Ježíš, aby se stal Spasitelem nás všech.

Růže tajemná,
oroduj za nás.

Úkol: Nezapomeňme napsat vánoční pohlednice.

Bůh tak miloval svět,
že poslal svého Syna.

SLAVNOST NAROZENÍ PÁNĚ: Mt 1,1-25

Téma: Ježíšovo narození

Předmět: Panenka (miminko)

Krátká úvaha předem: Bůh, nekonečně velký, přichází v chudobě a slabosti dítěte. Kdo o tomto tajemství přemýšlí srdcem, nalezne cestu ke spáse.

Námět k promluvě: Kněz přinese panenku, která se podobá miminku. Co takové miminko dělá? Je zcela odkázáno na druhé, zvláště na maminku. Je bezbranné, potřebuje nakrmit, přebalit, pochovat... Děti jmenují, co všechno potřebuje miminko.

Víme, že Bůh je Pánem celého světa. Je všemohoucí, vše-vědoucí... Jak asi musí mít Bůh nás lidi rád, když poslal svého Syna, aby byl jedním z nás! Ježíš se stal lidským dítětem odkázaným na lidskou pomoc! Už prorok Izaiáš předpověděl, že slíbený Mesiáš bude Emanuel, to znamená „Bůh s námi“.

V evangeliu jsme slyšeli Ježíšův rodokmen od Abraháma až po Marii, Ježíšovu matku. Josef dal Dítěti jméno Ježíš. Znamená to: Bůh zachraňuje. Vzpomínáme na jeho narození v Betlémě, které se událo před více než 2000 lety. Ale on k nám chce přicházet a přichází i dnes. Chce být pro každého z nás Zachráncem, Spasitelem. Poděkujme tedy Bohu za tento velký dar a řekněme Pánu Ježíši třeba toto: „Pane, v Betlémě tenkrát pro Tebe nebylo dost místa, ale pojd' nyní do mého srdce, já Ti ho nabízím jako příbytek.“

Úkol: Navštívit někoho starého, osamělého, nemocného.

SVÁTEK SVATÉ RODINY: Lk 2,22-40 (B)

Téma: Představení Ježíše v chrámě

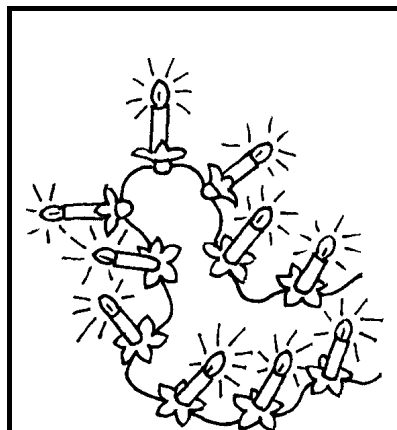
Předmět: Deštník

Krátká úvaha předem: V Simeonově předpovědi se ukazuje kříž. Kříž má nějakým způsobem místo v každé rodině. Ale má zde své místo i radost a bezpečí.

Co jsme slyšeli v dnešním evangeliu? Maria s Josefem přinesli malého Ježíše podle Mojžíšova zákona poprvé do jeruzalémského chrámu, aby ho „představili Pánu“. Setkali se tam se starcem Simeonem, který v Ježíši poznal slíbeného Mesiáše a požehnal jim. Zároveň však Marii řekl, že její život nebude lehký („tvoji duši pronikne meč“). Také prorokyně Anna měla velkou radost z narozeného Dítěte a chválila Boha. Když Josef s Marií vykonali všechno podle Hospodinova Zákona, vrátili se do Nazareta. Dítě rostlo a sílilo, bylo plné moudrosti a milost Boží byla s ním.

Maria i Josef vytvořili pro Ježíše domov, ve kterém mohl „růst a sílit“, a to jak na těle, tak na duši. To je zázemí, které dává člověku rodina. Člověk vyrůstající v rodině ví, že se může na druhé spolehnout, že ho zde mají rádi ne pro jeho výtečné vlastnosti, ale proto, že jsou rodina. Nemusí si na nic hrát, doma se může se vším svěřit. Jako deštník chrání před počasím, tak rodina chrání před škodlivými vlivy zvenčí.

Úkol: Poděkujeme za naši rodinu.

Na každém záleží.

2. NEDĚLE PO NAROZ. PÁNĚ: Jan 1,1-18

Téma: Na počátku bylo Slovo

Předmět: Řetěz elektrických vánočních svíček

Krátká úvaha předem: Bůh se stal jedním z nás skrze Slovo – Ježíše Krista. V jeho vtělení Boží sebesdílení člověku vrcholí. Je to pro nás velká milost.

Námět k promluvě: Dnes se spolu podíváme na svítící řetěz svíček, který dáváme o vánocích na stromeček nebo do okna. Všechny svíce jsou spolu propojeny. Jejich světlo je zdůrazněním vánoční radosti, kterou prožíváme. Co uděláme, když řetěz náhle zhasne? Pravděpodobně zkontrolujeme, zda je dobře zapojen do zásuvky. Pokud ano, pak zkoumáme jednu žárovečku po druhé, abychom zjistili, zda se některá z nich nespálila a nebo zda není špatně zašroubovaná. Na každé totiž záleží, aby řetěz pěkně svítil.

Dnešní evangelium bylo začátkem evangelia svatého Jana. V něm byla také řeč o světle: „Jan přišel jako svědek, aby svědčil o světle... On sám nebyl tím světlem, měl jen svědčit o tom světle. Bylo světlo pravé, které osvěcuje každého člověka. Na světě bylo a svět povstal skrze ně... Všem, kdo ho přijali, dal moc stát se Božími dětmi.“

Ano, my všichni jsme Boží děti a máme vydávat svědectví o světle – jako Jan. Proto musíme být s Ježíšem spojeni. Připomínají nám to tyto žárovky. Na každém z nás záleží, abychom jako celek byli „funkční“. Když někdo z nás dává špatné „svědectví o světle“, takže je spíše tmou, pak na to doplácí celé naše společenství. Všichni lidé by totiž měli z našeho jednání poznat, že Bůh „je světlo“.

Až půjdeme domů a budeme vidět v oknech rozsvícené řetězy vánočních svíček, ať nám připomenou, že jako velká rodina Božích dětí máme všichni vydávat svědectví o Boží lásce. Zdrojem našeho „světla“ je Kristus. On jediný je pravé světlo.

Úkol: Úsměv je jako malé světýlko. Někoho jím potěšíme.

SVÁTEK KŘTU PÁNĚ: Mk 1,6b-11

Téma: Ježíšův křest

Předmět: Matrika pokřtěných

Krátká úvaha předem: Ježíš se nechává pokřtít od Jana Křtitele a staví se tím do řady hříšníků. Nebeský otec však svědčí o tom, že Ježíš je víc než pouhý člověk: „Ty jsi můj milovaný Syn.“

Námět k promluvě: Dnes se spolu podíváme na jednu zvláštní knihu. Jaký má nápis? (Matrika pokřtěných.) Do této knihy se zapisuje jméno každého člověka ve farnosti, který přijme křest – ať je to malé miminko nebo dospělý. (Děti se mohou třeba podívat na to, jak je tam zapsáno jejich jméno.)

Každý pokřtěný je nejenom zapsán v této knize, ale také v „Božím srdci“. Křtem se stáváme Božími dětmi a Bůh by mohl říct: „Ty jsi můj milovaný syn, má milovaná dcera...“ I kdybychom v životě kdovíjak klopýtli, Bůh se nás nikdy nezřekne, nikdy nás neopustí.

Kněz se dětí zeptá, jestli už někdy slyšely pojem „matrikoví křesťané“. Nejdříve všechny ujistí, že takoví mezi námi vůbec nejsou. Říká se tak těm křesťanům, kteří jsou sice zapsáni v matrice, protože přijali křest, ale dál už podle své víry nežijí. Snad by se jim mohlo říkat i „mrtvé duše“. „Mrtvé duše“ jsou lidé, kteří jsou někde zaevidováni, ale ve skutečnosti už nežijí. To opravdu není náš případ.

O čem jsme slyšeli v dnešním evangeliu? O Ježíšově křtu v Jordánu. Ježíš nepotřeboval přijmout od Jana křest na znamení pokání, vždyť byl bez hříchu. Ale chtěl se nám lidem stát podobným ve všem, kromě hříchu. Při Ježíšově křtu se ozval hlas z nebe: „Ty jsi můj milovaný Syn, v tobě mám zalíbení.“ Ježíš je Boží Syn jedinečným způsobem, jako nikdo jiný. Poděkujme mu za to, že i my jsme se díky němu mohli stát Božími dětmi, že i v nás má Bůh zalíbení.

Úkol: Zjistit datum svého křtu.

MaŠ

PŘÍLOHA

pro brněnskou diecézi

Č. 4 Školní rok 2002/2003 – prosinec

Milé katechetky a katecheté,

zaujal mne jeden příběh. Napsal ho známý brazilský spisovatel Paolo Coelho pro riodejaneirský list *O Globo*.

1. července ve třináct hodin a pět minut ležel asi padesátiletý muž na chodníku na Copacabaně. Letmo jsem na něj pohlédl, když jsem ho míjel, a šel jsem dál ke stánku, kde si obvykle dám kokosové mléko. Jako obyvatel Ria de Janiero jsem už stokrát (tisíckrát?) šel kolem mužů, žen a dětí ležících na zemi. Tutéž scénu jsem viděl prakticky ve všech zemích, které jsem navštívil – od bohatého Švédska po nuzné Rumunsko. Lidé ležící na zemi – opilci, bezdomovci nebo prostě lidé unavení – nejsou pro nikoho ničím novým.

Vypil jsem své kokosové mléko a musel jsem se vrátit. Cestou zpátky jsem viděl, že ten muž tam pořád leží na slunci a že všichni, kdo šli kolem, se zachovali přesně jako já: podívali se na něho a šli dál.

Stalo se však – přestože jsem si to neuvědomil – že moji duši už unavovalo vidět tuhle scénu tolikrát. Když jsem kolem toho muže šel podruhé, něco silnějšího ve mně mě přinutilo, abych si klekl a snažil se ho zdvihnout. V tu chvíli jsem viděl v ležícím člověka se zakrvácenou hlavou. Zranění však nebylo nebezpečné. Ten člověk jen cosi zamumlal: „Řekněte, ať mě nebijí.“ Oslovil jsem prvního kolemjdoucího a požádal ho o pomoc. Kupodivu asi i jeho duši unavoval tento stále se opakující výjev. Pomohl mi. Kousek opodál jsme viděli dva policisty. Řekl jsem si: „Požádám je, aby zavolali sanitku. Tak splním svou povinnost, a problém převezmou druhí. Odpovědnost budou mít oni.“

Jenže policisté mne nepoznali. Jak by také mohli, když jsem měl v tu chvíli na sobě obyčejné zpocené tričko a bermudy. Zeptali se: „Vy jste nějaká úřední osoba?“ Slyšeli moji klidnou, ale velmi důraznou odpověď: „Ne, nejsem, ale tuhle záležitost okamžitě zařídíme!“ Tvářil jsem se tak, že policisté šli se mnou a zavolali sanitku.

Autor článku v závěru říká: „Jsou chvíle, kdy ztratíme všechnen strach. Jsou chvíle, kdy se náš pohled změní a lidé pochopí, že mluvíme vážně.“

Je krásné, když jednoho krásného dne pocítíme únavu z nějaké opomíjené nespravedlnosti a ne-necháme se zmotat do toho, kdo je za co odpovědný, a sami pomůžeme tomu, kdo je v nouzi (byť třeba ne tak zřetelné jako v příběhu). Je krásné, když dovedeme věc důsledně až do konce. Jestliže jsme o ní hluboce přesvědčeni, máme k tomu i potřebné pravomoci. Tehdy se ani nemusíme mořit s katechezí. Ti, kteří to viděli (a my jsme to učinili mimo jakoukoli prvoplánovou okázalost), už ji nepotřebují.

Žehná vám P. Petr Nešpor

INFORMACE KATECHETICKÉHO CENTRA

➤ **Diecézní setkání katechetů.** Ještě je možnost přihlásit se na KC. Na setkání budeme nabízet i některé nové pomůcky, příp. literaturu. Těšíme se na vás.

➤ **Pout' dětí a mládeže na Vranov.** Centrum pro rodinu a sociální péči v Brně zve všechny děti a mládež i s jejich rodiči na pout' k Panně Marii na Vranov u Brna v sobotu **16. listopadu 2002**. Doprava na Vranov MHD: autobus č. 43 od nádraží Královo Pole. Mše sv. ve 14,00 hodin.

➤ **Nová růžencová tajemství.** Jan Pavel II. ve svém apoštolském listu Rosarium Virginis Mariae zdůrazňuje význam modlitby růžence. Od října letošního roku byl vyhlášen „Růžencový rok“ a současně papež ustanovil dalších pět růžencových tajemství:

1. Kristův křest v Jordánu (*Mt 3,13-17*)
2. Kristův zázrak v Káně Galilejské (*Jan 2,1-12*)
3. Kristovo hlásání Božího království a výzvy k obrácení (*Mk 1,15*)
4. Proměnění Krista na hoře (*Lk 9,28-36*)
5. Ustanovení eucharistie jako svátostného vyjádření Kristovy velikonoční oběti (*Mt 26,26-28*)

Nová růžencová tajemství nemají nahradit tradiční tajemství růžence radostného, bolestného a slavného, ale mají být jejich vhodným doplněním. Doporučeno: pondělí – radostný, úterý – bolestný, středa – slavný, čtvrtek – světla, pátek – bolestný, sobota – radostný, neděle – slavný. Invokace, které vkládáme po jménu Ježíš, jsou:

1. který byl pokřtěn v Jordánu, 2. který zjevil v Káně svou božskou moc, 3. který hlásal Boží království a vyzýval k pokání, 4. který na hoře proměnění zjevil svou slávu, 5. který ustanovil Eucharistii. – „*Prosím vás, bratři a sestry, abyste se aktivně připojili k výzvě Svatého otce ve svých farnostech a společenstvích a abyste s pastorační moudrostí hledali vhodné formy k oživení modlitby růžence,*“ píše otec biskup Vojtěch Cikrle v diecézním oběžníku Acta curiae.

➤ **Učebnice (nejen) etiky.** Nakladatelství Luxpress vydalo učebnici etiky **Životní problémy očima křesťanů** (200 Kč) a metodický materiál k této učebnici (200 Kč). Křesťanský pedagog Chris Wright, v ní ukazuje aktuální přístup k problémům týkajících se mladých, ale i celého světa. Učebnici mohou použít nejen učitelé etiky, katecheté, vedoucí mládežnických organizací či společenství, ale i rodiče, kteří se zajímají o výchovu svých dospívajících dětí. K nahlédnutí je na KC nebo lze objednat na adrese *Luxpress, Malířská 6, 170 00 Praha 7*, e-mail: *luxpress@quick.cz*.

➤ **Adventní lampa.** Máme objednaný tisk papírové adventní lampy, která bude stát 10 - 20 Kč. Lampu si děti vystříhnou, slepí a nosí ji na „dětskou mši svatou“. Vcházejí s rozsvícenými lampami do zhasnutého kostela za zpěvu písně Ejhle, Hospodin přijde... Doufáme, že lampu budeme moci nabízet na setkání 23.11.2002.

➤ **Ministranti.** Diecézní centrum mládeže zve na další školení vedoucích ministrantů, které se uskuteční 29. – 30. 11. 2002 v CSD Petrinum v Brně na Veveří 15. Přednášet bude jáhen Josef Janšta na téma *Jak vést ministrantské schůzky*. Začátek v pátek v 18.30, konec v sobotu v 15 hod. Účastníci mají mít s sebou spací pytel, přezůvky, sportovní oblečení, 100 Kč na ubytování a stravu. Přihlášky do 27. 11. 2002 na tel. 566 536 748, mobil 607 824 303 nebo e-mail: *knot.ek@centrum.cz*.

➤ **Zajímavá výstava.** Moravské zemské muzeum na Zelném Trhu v Brně uspořádalo výstavu **Cesta do pravěku I.** K vidění je 60 obrazových reprodukcí Zdeňka Buriana a skutečné nálezy svědčící o minulosti naší planety. Obrazy, doprovodné texty a aktivity pro mladé návštěvníky nabízejí seznámení s vývojem života na Zemi.

➤ **Sbírka na povodně.** Otec biskup děkuje všem za štědrost, s níž jste přispěchali na pomoc sestrám a bratrům v nouzi, ale také za modlitby, oběti a účinnou osobní přítomnost přímo v postižených oblastech. V naší diecézi se celkem vybralo 16 921 191,40 korun, což je o 262 999,40 Kč víc než v roce 1997 (*podle Acta curiae*).

